

bene dotatos magistros, plura collegia fundaverunt in Universitatibus tunc temporis florentibus. Sic Cuesta Legionensis Episcopus, et Vellosillo Lucensis, ambo Tridentini Patres, collegia pro diocesanis suis in Complutensi Universitate instituerunt.

2.º Sæculo XVIII labente, grassanteque per Hisp. aliquantulum jansenismo, Episcopi plures Seminaria instituerunt in ædibus quæ fuerunt Societatis Jesu, inter quæ eminent Salmanticense Seminarium.

3.º Nostris denique temporibus *sæcularizata* jam, ut dicunt, juventutis institutione, necessum fuit instituere in omnibus diocesisibus, in quibus nondum erant, inter quæ et ipsa Primatialis Toletana et Metropolitanæ Hispalensis et Compostellana, quæ antea insignia collegia habebant in Universitatibus propriis, non vero Seminaria.

Hodiedum jam Seminaria sunt penes omnes Dioceses.

—Quid de Seminariis *Apostolici ministerii* Bulla?

R. Nihil de institutione et æducatione, sed tantum de assistentia in cathedrali aliisque ecclesiis diebus festis, insuper addens: «Hanc quidem servitii per eos obeundi rationem servari in omnibus Hispaniarum diocesisibus necnon ipsos generalibus dumtaxat *totius cleri* supplicationibus, seu processionibus interesse, volumus et mandamus, sublata quacumque majoris servitii consuetudine, etiam immemorabili, postpositaque etiam quacumque appellatione aut inhibitione.»

Si aliter in constitutionibus mandatum fuerit consulatur ut jubet Smus.

—Quid de Seminariis Trid. Noviss. Concordatum?

R. Art. 28, sic ait «Regiæ Majestatis Catholicæ Gubernium firmo alioquin proposito opportune, et quo citius circumstantiæ id sinant, reque prius cum Apostolica Sede concordata, *Seminaria generalia* instituendi, in quibus latiori, ut par est, modo ecclesiastica studia excolantur; provide pro sui parte curabit, ut Seminaria Conciliaria in diocesisibus ubi nunc desunt sine mora erigantur, quo nempe in posterum nulla in Hispanica ditone ecclesia sit, quæ unum saltem Seminarium sui cleri educationi sufficiens non habeat.»

«In Seminariis admittentur atque ad normam Sacri Concilii Tridentini informabuntur ac instituentur adolescentes quos Archiepiscopi et Episcopi, pro diocesium necessitate vel utilitate recipiendos judicaverint. In omnibus vero quæ ad Seminariorum regimen, doctrinam, bonorumque administrationem pertinent, Tridentini ipsius Concilii decreta servabuntur.» (Art. 28.)

—«Si verò novæ diocesium circumscriptionis causa duo Seminaria in aliquibus supersint, alterum in principe Episcopatus civitate, alterum in diocesi agreganda?»

R. «Utrumque conservabitur quamdiu Regio Gubernio atque Episcopis id unanimi consensu utile videatur.» (Ib.)

—Quid de illorum dotatione?

R. «Seminariis Conciliaribus juxta necessitatem et circumstantiarum varietatem intra nonaginta et centum viginti millia argenteorum quotannis attribuntur.» (Art. 35.)

—Quæ ad horum executionum posteriores dispositiones?

R. Regio decreto anni 1852, die vero 21 Maii Seminaria generalia, seu ut dicuntur *Centralia*, creata sunt Valentia, Granatæ, Toleti et Salmanticæ, ad graduum majorum collationem (1), datumque postea collatis consiliis studiorum regimen, quod quidem hodiedum viget; a die 28 Septembris ejusdem anni.

LECTIO LXVI.

DE CLERICIS ORDINANDIS.

—Qua de causa a Domino instituti septem sacri ordinis?

R. «Cum autem divina res sit tam sancti sacerdotii ministerium, consentaneum fuit, quo dignius et majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesia ordinatissima dispositione plures et diversi essent ministrorum ordines,

(1) Leges Noviss. Recop. (tit. 1.º, lib. XI) latæ anno 1788, quæ in desuetudinem abierunt, hic citare inopportuno foret.

Eodem die 21 Maji ex alio decreto, Theologia ab Universitatibus exulata est.

qui sacerdotio ex officio deservirent ita distributi, ut qui jam clericali tonsura insigniti essent, per minores ad majores ascenderent.» (Sess. XXIII, cap. 2.º)

—Tonsura autem est ordo?

R. Neg. Sed dicitur dispositio seu preparatio ad sacros ordines suscipiendas.

—Sacrae vero litterae de solis presbyteris agunt?

R. Neg. «Nam non solum de sacerdotibus, sed et de diaconis sacrae litterae apertam mentionem faciunt; et quae maxime in illorum ordinatione attendenda sunt, gravissimis verbis docent.» (Ib.)

—Loquuntur vero de minoribus?

R. Af. «Et ab ipso Ecclesiae initio sequentium ordinum nomina, atque uniuscujusque eorum propria ministeria, subdiaconi scilicet, acolythi, exorcistae, lectoris, et ostiarii in usu fuisse cognoscuntur, quamvis non pari gradu.» (Ib.)

—Subdiaconatus vero est ordo major?

R. Af. «Nam subdiaconatus ad majores ordines a Patribus, et sacris Conciliis refertur, in quibus et de aliis inferioribus frequentissime legimus.» (Ib.)

—Quid de subdiaconatu in Hisp. disciplina?

R. Concilium Toletanum VIII, anno 653 habitum, Canone vero 6.º, cum doleret subdiaconos aliquos conjugio maritali, sic ait: «Proinde omni excussationum discisso velamine, id praecipimus observari, ut cum idem subdiacones ordinantur, cum vasis (1) ministerii benedictio eis ab Episcopo detur, sicut in quibus ecclesiis vetustas tradit antiqua..., omni penitus ab illis sorde mulierum ac familiaritate remota.»

—Perperam autem egit in hoc Hispana Ecclesia cum disciplinae generali praeverit?

R. Neg. Nam et a Conciliis et a Sanctis Patribus jam dudum a saeculo IV continentiae lex subdiaconis imposita erat (2), ut patet ex Canone 33 Concilii Illiberitani: «Placuit

(1) Nota bene tunc temporis ordinationem subdiaconorum nondum factam traditione libri, sed sacrorum vasuum vacuorum traditione.

(2) Errat ergo graviter Cajetanus Cenni in opere suo de *Antiquitatibus Ecclesiae Hispaniae*, quarum ipse non gnarus sed ignarus

in totum prohiberi Episcopis, presbyteris, diaconibus et *subdiaconibus* positis in ministerio abstinere se a conjugibus et non generare filios (1).»

—Ordo vero sacer est verum sacramentum?

R. Quamvis hoc theologiae sit, tamen oportet etiam juris canonici perito recordare: «Cum Scripturae testimonio, apostolica traditione, et Patrum unanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem, quae verbis et signis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, ordinem esse vere et proprie unum ex septem sanctae Ecclesiae Sacramentis. Inquit enim Apostolus: Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quae est in te, per impositionem manuum mearum etc.» (Ib. cap. 3.º)

—Quid ergo de illorum protestantium, kuakerorum vel indifferentistarum erroribus, qui omnes homines sacerdotes esse dicunt?

R. «Quod si quis omnes christianos promiscue Novi Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali praeditos affirmet; nihil aliud facere videtur, quam ecclesiasticam hierarchiam, quae est ut castrorum acies ordinata, confundere; perinde ac si, contra beati Pauli doctrinam, omnes Apostoli, omnes Prophetae, omnes Evangelistae, omnes Pastores, omnes sint Doctores.» (Ib. cap. 4.º)

—Qui prima tonsura initiandi sunt?

R. «Prima tonsura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, et fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere et scribere nesciant; et de quibus probabilis conjectura non sit, eos non saecularis iudicii

passim ostenditur; magna enim levitate in Hispanos Episcopos invehitur ipsos ignorantiae et praesumptionis accusando? Quid autem ibi praecipunt Episcopi nostrates nisi quod in tota antiquitate a Patribus dictum et factum invenitur, ut patet ex tota *Distinct. XXII*, et hic laudat Sancta Trid. Synodus?

(1) Dicendum tamen veritatis amore Canonem Tolet. III nondum Arrianis subdiaconis conversis continentiae legem imposuisse «Compertum est a Sancto Concilio Episcopos, presbyteros et diaconos (taet de Subdiaconis) venientes ex haeresi carnali adhuc desiderio uxoribus copulari. Ne ergo de caetero fiat» etc. (can. 5).

fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præsent, hoc vitæ genus elegisse.» (Sess. XXIII, cap. 4.)

—Ordinandi quid probare esse debent?

R. «Ad minores ordines promovendi bonum a parcho, et a magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant.» (Sess. XXIII, cap. 5.)

—«Hi vero, qui ad singulos majores erunt assumendi?»

R. «Per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui parcho, aut alteri cui magis expedire videbitur, committat, ut nominibus ac desiderio eorum, qui volent promoveri, publice in ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus et vita a fide dignis diligenter inquirat; et litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.» (Ib.)

—Ordinandi subjici debent examini?

R. Af. «Sancta Synodus, antiquorum Canonum vestigiis inhærendo, decernit, ut quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur ad civitatem evocentur.» (Sess. XXIII, cap. 7.)

—Quomodo faciendum hoc examen?

R. «Episcopus autem sacerdotibus, et aliis prudentibus viris, peritis divinæ legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam et fidem diligenter investiget et examinet.» (Ib.)

—Quænam interstitia in susceptione minorum ordinum sunt observanda?

R. «Minores ordines iis, qui saltem latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur; ut eo accuratius, quantum sit hujus disciplinæ pondus, possint edoceri.» (Sess. XXIII, cap. 11.)

—Debent adscribi Ecclesiæ?

R. Af. «Ac in unoquoque munere, juxta præscriptum Episcopi, se exercent; idque in ea, cui adscripti erunt, Ecclesia, nisi forte ex causa studiorum absint, atque ita de

gradu in gradum ascendant, ut in eis cum ætate vitæ meritum et doctrina major accrescat, quod et bonorum morum exemplum, et assiduum in Ecclesia ministerium, atque major erga presbyteros et superiores ordines reverentia, et crebrior, quam antea, Corporis Christi Communio maxime comprobabunt.» (Ib.)

—Debent esse ornati scientia?

R. Af. «Cumque hinc ad altiores gradus et sacratissima mysteria sit ingressus, nemo iis initietur, quem non scientiæ spes majoribus ordinibus dignum ostendat.» (Ib.)

—Quod debet esse interstitium inter minores ordines et subdiaconatum?

R. «Hi vero non nisi post annum a susceptione postremi gradus minorum ordinum ad sacros ordines promoveantur; nisi necessitas, aut Ecclesiæ utilitas, judicio Episcopi, aliud exposcat.» (Ib.)

—Quis in hoc interstitio dispensat?

R. Cum Concilium illam dispensationem arbitrio Episcopi relinquat, illius prudentiæ est de necessitate judicare.

—Qua ratione exercitia minorum ordinum repetenda sunt?

R. «Ut sanctorum ordinum a diaconatu ad ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, et pluribus in locis aliquandiu intermissæ, in usum juxta sacros canones revocentur, nec ab hæreticis, tamquam otiosæ, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans Sancta Synodus, decernit, ut in posterum hujuscemodi [ministeria non nisi per constitutos in dictis ordinibus exercentur. (Sess. XXIII, cap. 17.)

—Quid hac de re singulos Prælatos hortatur et illis præcipit?

R. «Ut quantum fieri commode poterit, in ecclesiis cathedralibus, collegiatis et parochialibus suæ diocesis, si populus frequens, et ecclesiæ proventus id ferre queant, hujusmodi functiones curent restituendas, et ex aliqua parte reddituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ ecclesiæ, si proventus suppetant, aut utriusque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent.» (Ib.)

—Quid si negligentes fuerint?

R. «Ordinarii iudicio, aut ex parte mulctari, aut in totum privari possint.» (Ib.)

—«Quod si ministeriis quatuor minorum ordinum exercendis clerici cælibes præsto non erunt?»

R. «Suffici possint etiam conjugati, vitæ probatæ, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, et qui tonsuram et habitum clericalem in Ecclesia gestent.» (Ib.)

—Quænam ætas ad majores ordines requiritur?

R. «Nullus in posterum adsubdiaconatus ordinem ante vigesimum secundum, ad diaconatus ante vigesimum tertium, ad presbyteratus ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promoveatur.» (Sess. XXIII, cap. 12.)

—Omnes indiscriminatim assumi debent?

R. N. «Sciant tamen Episcopi, non singulos, in ea ætate constitutos, debere ad hos ordines assumi; sed dignos dumtaxat, et quorum probata vita senectus sit.» (Ib.)

—Regulares eximuntur ab examine?

R. Neg. «Regulares quoque nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur; privilegiis quibuscumque quoad hoc, penitus exclusis.» (Ib.)

—Qualis subdiaconi et diaconi ordinatio esse debet?

R. «Subdiaconi et diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium, et in minoribus ordinibus jam probati, ac litteris, et iis, quæ ad ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperent, Deo auctore, se continere posse; ecclesiis, quibus adscribentur, inserviant: sciantque maxime decere, si saltem diebus Dominicis et solemnibus, cum altari ministraverint, sacram Communionem perceperint.» (Sess. XXIII, cap. 13.)

—Quod interstitium subdiaconatum inter et diaconatum?

R. «Promoti ad sacrum diaconatus ordinem, si per annum saltem in eo non sint versati, ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur. Duo sacri ordines non eodem die, etiam regularibus, conferantur: privilegiis, ac indultis quibusvis concessis, non obstantibus quibuscumque.» (Ib.)

—Quinam ad presbyteratum assumendi?

R. «Qui pie et fideliter in ministeriis ante actis se gesserint, et ad presbyteratus ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium: et hi sint qui non modo in diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob Ecclesiæ utilitatem ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministraverint; sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, et vitæ monita ab eis possint spectari.» (Sess. XXIII, cap. 14.)

—Quid curare debet Episcopus?

R. «Ut ii saltem diebus Dominicis, et festis solemnibus; si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. Cum promotis per saltum, si non ministraverint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.» (Ib.)

LECTIO LXVII.

DE TITULO ORDINATIONIS ET CLERICORUM PECULIO VEL PATRIMONIO.

—Quid *tituli ordinationis* nomine intelligitur?

R. Solet definiri *jus quod habet clericus ad congruam sustentationem qua decenter vivere possit*. Sed hæc definitio non omnibus arridet, aliud enim est jus, aliud vero titulus, qui quidem melius dici potest—medium certum, securum et legitimum, quo constat clericum congruam sustentationem ad vivendum habere,

—Est idem titulus ordinationis ac adscriptio ecclesiæ?

R. Neg. Et in hoc falluntur scriptores qui dicunt antiquis temporibus semper adscriptionem committatam fuisse ordinationem; erant enim plures exceptionis casus, præsertim ubi ecclesia non habebat redditus ad cleri sustentationem, ut videbimus infra cum de cleri sustentatione.

—Clerici divites ordinabantur in Hispania sine adscriptione ecclesiae alicui et titulo patrimonii?

R. Af. Et inter alios celebris est casus Sancti Paulini Nolanī, qui, sepulta apud Complutum uxore sua Therasia, ordinatus fuit ab Episcopo Barchinonensi, quin illi nec alii ecclesiae adscriberetur (1).

Certum est tamen ex hoc, quod bene in aliquibus casibus fiebat, irrepsisse abusus, quos et Calchedonenses Canones (2) et S. Leo M. prohibuerunt (3) et in institutionibus juris canonici passim citantur.

—Quid de titulo ordinationis S. Synodus?

R. Lateranensem disciplinam confirmavit et explicavit.

—Disciplina ergo Lateranensis quid de ordinationis titulo habet?

R. Celebre est decretum Lateranensis Concilii sub Alexandro VI, quod etiam in Decretalibus habetur (*cap. 4 extra de praebedis*) quod quidem sic ait: «Episcopus si aliquem sine certo titulo, de quo necessaria vitae percipiat ordinaverit, tandiu ei necessaria vitae subministret donec in aliqua ecclesia ei convenientia vitae stipendia militiae clericali assignet, nisi talis ordinatus de sua vel paterna hereditate subsidium vitae possit habere.»

—Invecta fuit ex hoc patrimoniorum novitas?

R. N. «Nam ex Paulini supra citati, Lucinii Bæfici et aliorum exemplis apparet clericos patrimonium habentes et ordinationis titulum et vitae necessaria coepisse.

(1) «Ea conditione in ecclesia Barchinonensi consecrari adductus sum, ut ipsi ecclesiae non alligarer, in sacerdotium tantum Domini non in locum ecclesiae dicatus.» Ep. VI ad Severum (De Sancto Paulino in Hisp. vide Florez, *España Sagrada*, vol. VIII, tract. 13.)

(2) Calchedonensis Canon prout habetur apud Gratianum dist. 70, sic ait: «Neminem absolute ordinari jubemus presbyterum neque diaconum, nec quemlibet in ecclesiastica ordinatione constitutum, nisi manifeste in ecclesia sua civitatis, sive possessionis, aut in martirio, aut in monasterio, etc.»

(3) Valentinianus quoque Imperator jussit «ut nullum Episcopi ordinent qui localem se futurum non sponderit.» Sed hae Cæsarum leges in ecclesiasticis eruditionis non auctoritatis ergo jam citantur, nam Cæsares plura jusserunt quae jubere non poterant, falcem mitentes in alienam messim.»

—Quænam sunt S. Syn. verba?

R. «Cum non deceat eos, qui divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere, compertumque sit, complures plerisque in locis ad sacros ordines nullo fere delectu admitti, qui variis artibus ac fallaciis confingunt se beneficium ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit Sancta Synodus, ne quis deinceps clericus sæcularis, quamvis alias sit idoneus moribus, scientia et ætate, ad sacros ordines promoveatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat, pacifice possidere.» (Sess. XXI, cap. 2.)

—Potest clericus ordinatus titulo beneficii resignare hoc beneficium?

R. N. «Id vero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus; neque ea resignatione admittatur, nisi constito, quod aliunde vivere commode possit; et aliter facta resignatio nulla sit.» (Ib.)

—Quid vero de patrimonii titulo?

R. «Patrimonium vero, vel pensionem obtinentes, ordinari post hac non possint, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate ecclesiarum suarum; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem vere ab eis obtineri, taliaque esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extinguī, vel remitti nullatenus possint, donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sint adepti; vel aliunde habeant, unde vivere possint: antiquorum canonum pœnas super his innovando.» (Ibid.)

—Quænam sunt hæc pœnæ ex antiquis canonibus?

R. Præsertim quæ continetur in decreto Alexandri III ex Lateranensi canone supra citato.

—Quot sunt ergo tituli ordinationis ex Conc. Tridentino?

R. Tres 1.º Beneficium seu aliquid beneficio simile, nempe capellania, vel coadjutoria parochialis perpetua, quæ reditus fixos habeat ad vitam decenter sustentan-

dam juxta synodalem taxam vel consuetudinem legitimam.

2.º Patrimonium, vel etiam pensio fixa super aliquod beneficium statuta et fixa, aut alia quæ etiam ecclesiasticæ conditionis fieri possit, vel ut dicitur *spiritualizari*.

3.º Titulus paupertatis, qui in congregationibus clericalibus, ubi vota solemnia fiunt, dicitur etiam ordinatio ad titulum *mensæ communis*.

—Quid de his omnibus Bulla *Apostolici ministerii*?

R. Nihil de titulis patrimonii et paupertatis, sed tantum de ordinatione titulo beneficii egit, nihilque fere addidit Tridentino Concilio, nisi quod vel ipsis tonsuratis *statim* beneficium detur.

—Quid de titulo qui dicebatur *sufficienciæ*?

R. Inductum fuit ex verbis sequentibus ambiguis, in quibus permittebatur ordinare scholares *quasi in via ad ordines*, «vel quos viderint expedire alicujus ecclesiæ servitio.»

—Ordinatus titulo beneficii in aliena diocesi, quam synodalem taxam respecturus erat?

R. «Declaramus sufficienciam hujusmodi præfniendam esse non juxta taxam synodalem, sive morem pro promovendis ad sacros ordines vigentem in loco prædicti beneficii (nisi tamen illud continuam et præcisam residentiam requirat) sed juxta taxam, vel ea deficiente, juxta morem in alio loco domicilii vigentem.» (Art. 5.)

—Quænam ergo hodiedum regula pro constituendis patrimonii titulis?

R. Quæ præscribitur in Regio decreto lato die 30 Aprilis, anni 1852, collatis cum Nuntio Suae Sanctitatis consiliis, quod quidem sex regulas seu articulos continet:

1.º Diocesani libere sacros ordines conferent iis qui conditiones habeant in sacris canonibus sancitas.

2.º Reditus annui cujuslibet patrimonii juxta synodales constitutiones non minores erunt centum aureis (*no bajarán de cien ducados*).

3.º Hi reditus constituentur censibus, prædiis vel publici ærarii inscriptionibus (*efectos publicos de la deuda consolidada*).

4.º Hac designatione reddituum nulla injuria fiet cæteris

ordinandi fratribus in sua legitima paterna portione, hocque ex processu constabit, quin et propria esse bona illius qui patrimonium constituit.

5.º Patrimonium vero non constituetur nisi pro his qui sacris litteris in universitate vel seminariis operam dant, ætatemque ac cæteras condiciones habeant.

6.º Ordinatus titulo patrimonii parochiæ statim, adscribetur eritque sub parochi manu.

—In quibus irregularitatibus dispensare potest Episcopus.

Cum etiam qui per industriam occiderit proximum suum et per insidias, ab altari avelli debeat; qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiam si crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoveri possit, nec illi aliqua ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeat animarum, conferri liceat; sed omni ordine ac beneficio, et officio ecclesiastico perpetuo careat: si vero homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur, quam ob causam etiam ad sacrorum ordinum, et altaris ministerium, et beneficia quæcumque, ac dignitates, jure quodammodo dispensatio debeat; committatur loci ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo; qui non nisi causa cognita, et probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit. (Sess. XIV, cap. 7).

V. infra cum *de irregularitatibus* et aliis canonicis pœnis agendum sit.